

BANG!

auteur Erin Frankel
illustraties Paula Heaphy

Hallo! Ik ben Fleur en ik ben **bang**.

Zie je dat meisje daar? Dat is Tess.

Ze is heel **stoer**.

Vorig jaar heeft ze me vaak gepest,
maar ik durfde nooit voor mezelf op te komen.

Ik was

BANG!

Niemand *durfde* voor mij op te komen.

De andere kinderen waren ook **bang**. "Dag
kleuter!"

Ik snap wel waarom...

"Leuk haar
egel!"

"Haha
hinkelen is
voor meisjes."

Ze zijn zelf ook
weleens gepest.

Op een dag liet Tess mij met rust.
Ze ging gemeen doen tegen Lisa.

"Wat een
rare laarzen!"

Lisa is leuk.
Ze is aardig, vrolijk
en draagt kleren
met felle kleuren.

Ik was zo blij dat ik niet meer gepest werd.
Ik vond het zielig voor Lisa, maar fijn voor mezelf.

Aan alle ouders, leerkrachten en andere betrokkenen

Miljoenen kinderen in de wereld zijn iedere dag het slachtoffer van pesten: uitschelden, bedreigen, beschuldigen, kleineren, uitdagen, roddelen, racisme en fysiek geweld. Nog méér miljoenen kinderen zijn getuigen van kinderen die gepest worden. Verbaal geweld is de meest voorkomende vorm van pesten en komt in 70% van de geregistreerde cases voor. Pesten ontstaat al in de voorschoolse opvang en is meestal een voorloper van andere vormen van agressie op fysiek en relationeel terrein.

Hoe kunnen we kinderen helpen om zich veilig, gerespecteerd en zelfverzekerd te voelen? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat kinderen moedig en bereidwillig genoeg worden om anderen te helpen wanneer ze getuige zijn van pesten? Spreek *kinderen die pesten* aan op hun gedrag en leer hen tegelijkertijd welke positieve keuzes ze kunnen maken. Help *kinderen die gepest worden* om hulp te vragen en leer hen praktische manieren waarmee ze positief leren denken en hun zelfvertrouwen kunnen vergroten. Door het samen lezen van *Bang!* kunnen we *kinderen die*

meelopen/toekijken veilige en effectieve manieren aanleren waarmee zij kunnen opkomen voor kinderen die gepest worden. Leer hen keuzes maken waarop ze trots kunnen zijn. Help kinderen zoals Fleur zich realiseren dat als ze voor anderen opkomen en niet meedoen met pesten, ze ook voor zichzelf opkomen. Bied praktische strategieën aan om kinderen te helpen de juiste keuzes te maken en creëer een veilige omgeving waarin ze deze vaardigheden kunnen toepassen en ontwikkelen.

Reflectieve vragen bij *Bang!*

Het verhaal in *Bang!* is een fictief verhaal, maar het is zo representatief dat kinderen hun eigen situatie er makkelijk in kunnen herkennen. Reflectieve vragen helpen de kinderen om hun eigen ervaringen en gevoelens te identificeren en verhelderen. U kunt deze vragen gebruiken tijdens of na het lezen van *Bang!*. Het verwijzen naar de hoofdpersonen helpt de kinderen om snel de connectie te leggen tussen de verschillende partijen in dit verhaal: *Fleur* is de meeloper/toeschouwer, *Lisa* is het slachtoffer en *Tess* is het kind dat pest.

Belangrijk: *Cyberpesten* is een grote bedreiging aan het worden, zowel in het basisonderwijs als het secundair onderwijs. Met de opkomst van smartphones, computers en het gebruik van social media is het online pesten explosief gegroeid. De bestrijding van *cyberpesten* is buitengewoon lastig, omdat er meestal geen of weinig getuigen bij betrokken zijn. Benadruk in elk gesprek over pesten dat kinderen bij *cyberpesten* ook direct hulp moeten inschakelen van een volwassene.

Pagina 1: Waarom denk jij dat Fleur bang is?

Pagina 2–3: Kijk naar pagina 2. Waarom helpen de andere kinderen Fleur niet? Hoe voelt het als iemand je uitscheld of uitlacht?

Pagina 4–5: Waarom denk jij dat Tess begon met het pesten van Lisa in plaats van Fleur? Waarom begint iemand met pesten?

Pagina 6–9: Waarom komt Fleur niet op voor Lisa als ze ziet dat ze gepest wordt? Wat doen de andere kinderen? Waarom voelt Fleur zich zo naar? Heb jij weleens toegekeken terwijl er iemand gepest werd? Waarom kwam jij niet op voor het gepeste kind? Waarom heb je geen hulp ingeroepen? Wat is het verschil tussen vertellen en verklikken (zie: p. 34)?

Pagina 10–15: Tess zegt dat Fleur iets moet doen. Wat is dat? Hoe voelt Fleur zich dan? Fleur vraagt zich af of Tess merkt dat ze zich bang voelt. Waarom is dat belangrijk om te weten?

Pagina 16–19: Waarom zegt Fleur geen *sorry* tegen Lisa? Wat begrijpt Fleur over het pesten als ze erover nadenkt? Waarom zijn volwassenen en andere kinderen zo belangrijk bij pesten? Wat betekent het als je 'opkomt' voor iemand? *(Opkomen voor iemand betekent dat je ervoor kiest om te helpen als er iemand gepest wordt en dat je niet toekijkt en het laat gebeuren. Toekijken betekent dat je op een passieve manier meedoet aan pesten, dus zelf eigenlijk ook een pester bent.)*

Pagina 20–23: Wat doet Fleur met Lisa's laarzen? Hoe zou Lisa zich nu voelen? Wat doet Fleur om zich moediger te voelen?

Pagina 24–27: Is Fleur de enige die opkomt voor Lisa? Fleur gedraagt zich nu anders, hoe? Gedragen Lisa en Tess zich ook anders? Hoe?

Pagina 28–31: Wat ontdekt Fleur?

Algemeen: Denk aan alle kinderen die in *Bang!* voorkomen. Welk kind lijkt het meest op jou? Waarom? Wat zou je willen zeggen tegen dit kind?

Pesten in Perspectief

In de serie *Pesten in Perspectief* ontdekken en verkennen de lezers drie verschillende perspectieven binnen het thema pesten. *Raar!* toont het perspectief van een kind dat gepest wordt. *Bang!* toont het perspectief van een kind dat toekijkt of meedoet met pesten. *Stoer!* toont het perspectief van een kind dat pest. U kunt de boeken onafhankelijk van elkaar of in samenhang met elkaar aanbieden. Indien u de boeken als een serie inzet, kunnen onderstaande verwerkingsactiviteiten bijdragen aan het bewustwordingsproces over pesten en aan het voorkomen of stoppen van pestgedrag.

Serie activiteit: Teken

Voorgesprek: Leg uit aan de kinderen dat opkomen voor iemand betekent dat je opkomt voor waar je zelf in gelooft. Zoek samen voorbeelden in *Raar!*, *Bang!* en *Stoer!* waarin één van de hoofdpersonen opkomt voor zichzelf en voor waar hij of zij in gelooft. Bijvoorbeeld: Fleur komt op voor Lisa door aardig te zijn en haar laarzen terug te geven. Laat de kinderen zichzelf de vraag stellen: “Wie ben ik en waar geloof ik in?” Vanaf groep 4: iedereen schrijft voor zichzelf de vraag en de antwoorden op een blaadje.

Teken: Vraag de kinderen om een antwoord uit te kiezen dat ze het meest belangrijk vinden. Laat de kinderen een situatie tekenen waarin ze opkomen voor waar ze in geloven. Vanaf groep 4: schrijf bovenaan het tekenblad “Ik ben (...) en ik geloof in (...)”.

Nagesprek: Bespreek en bewonder de tekeningen klassikaal of in groepjes. Ieder kind laat zijn tekening zien en vertelt aan de anderen: “Ik ben ... en ik geloof in....”.

Serie activiteit: Pantomime

De kinderen spelen pantomime in tweetallen. Ze kiezen een situatie uit *Raar!*, *Bang!* of *Stoer!*. De toeschouwers raden om welke situatie het gaat.

Serie activiteit: Maak een kunstwerk

Voorgesprek: Leg uit aan de kinderen dat de drie hoofdpersonen keuzes maken waardoor ze laten zien dat ze om elkaar geven. Bespreek samen dat iedereen de kracht en moed bezit om zichzelf te zijn en te laten zien waar je in gelooft.

Kunstwerk maken: Vraag de kinderen om grote sterren, harten en stippen te tekenen. In de figuren laten ze met woorden, zinnen of tekeningen zien waar ze in geloven. Geef een aantal voorbeelden, zoals: “Ik kan helpen.”, “Ik kan een goede vriend zijn.” of “Ik ben aardig tegen iedereen.”. Laat de kinderen hun figuren uitknippen en er een kunstwerk van maken. U kunt hierbij denken aan een poster, mobile, kaart, ideeënbox, boekomslag of kijkdoos.

Nagesprek: Bespreek en bewonder de kunstwerken klassikaal of in groepjes. Ieder kind laat zijn kunstwerk zien en vertelt wat hij daaraan het mooist en/of het meest belangrijk vindt.

Serie activiteit: Schrijf een boek

Voorgesprek: Stimuleer de kinderen om een vervolg op de serie te bedenken. Na *Raar!*, *Bang!* en *Stoer!* komt het deel (...!)? Laat de kinderen fantaseren: wat zal er gaan gebeuren in het volgende boek? Gebruik dezelfde hoofdpersonen (Lisa, Fleur en Tess) en bijfiguren (Emma, Thomas, Patrick, Bas, Alex en meester Jan).

Boek schrijven: Vertoon de omslag van de drie boeken op het digibord of laat enkele kopieën rondgaan. De kinderen bedenken een vervolg voor het verhaal en maken een ontwerp voor de voorkant van hun deel 4. Het ontwerp kan op drie niveaus gemaakt worden: a) Alleen een voorkant met een titel en een tekening die een belangrijk moment uit hun vervolgverhaal weergeeft. b) Een voorkant en achterkant waarop ze in een paar zinnen de kern van hun verhaal schrijven. c) Kinderen die goed kunnen schrijven, mogen hun verhaal op een gelinieerd blaadje schrijven en dit tussen de omslag plakken of nieten.

Nagesprek: Bespreek en bewonder de boeken klassikaal of in groepjes. Ieder kind laat zijn/haar boek zien en vertelt zijn/haar vervolg op het verhaal.